

Sygn. akt I Ns 573/15

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Kalsztejn

Protokolant: Martyna Suplewska

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku A. G.

z udziałem P. P., V. P. i J. H.

o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku

postanawia:

1. zmienić prawomocne postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi z dnia 16 lipca 2010 roku w sprawie I Ns 609/10 w ten sposób, że stwierdzić, iż spadek po S. P. synu J. zmarłym dnia 12 listopada 1996 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałym w Ł., na podstawie testamentu własnoręcznego otwartego i ogłoszonego przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w dniu 26 października 2010 roku nabyły wraz wchodzącym w skład spadku gospodarstwem rolnym położonym w Ł. przy ul. (...): jego żona V. P. z domu U. i córka J. H. z domu P. po o, (...) (zero przecinek czternaście tysięcy dwieście siedemdziesiąt pięć) części każda z nich oraz jego brat P. P. syn J. w o,2855 (zero przecinek dwa tysiące osiemset pięćdziesiąt pięć) części oraz siostra A. G. z domu P. w o,429 (zero przecinek czterysta dwadzieścia dziewięć) części;

2. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie;

3. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi od:

- wnioskodawczyni A. G., uczestników P. P. i J. H. kwoty po 1.113,72 zł (jeden tysiąc sto trzysta złotych siedemdziesiąt dwa grosze);

- uczestniczki V. P. kwotę 638,72 zł (sześćset trzydzieści osiem złotych siedemdziesiąt dwa grosze)

tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I Ns 573/15

UZASADNIENIE

W dniu 20 października 2010 r. wnioskodawczyni A. G., reprezentowana przez pełnomocnika w osobie adwokata, wносиła o zmianę postanowienia z dnia 16 lipca 2010 r. wydanego w sprawie I Ns 609/10 w zakresie stwierdzenia nabycia spadku po spadkodawcy S. P. zmarłym dnia 12 listopada 1996 r., w którym Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi stwierdził, że spadek na podstawie ustawy nabyły żona V. P. i córka J. H.. Wnioskodawczyni wносиła o zmianę postanowienia i stwierdzenie, że na podstawie testamentu własnoręcznego spadek nabyli V. P., J. H., A. G. i P. P..

W uzasadnieniu wniosku podano, że wnioskodawczyni i uczestnik P. P. nie brali udziału w postępowaniu w sprawie I Ns 609/10. Natomiast, spadkodawca sporządził testament własnoręczny, w którym posiadane gospodarstwo rolne podzielił między żonę V., córkę J., siostrę A. G. i brata P. P.. Wprawdzie spadkodawca nie opatrzył testamentu datą, jednakże nie pozbawia to sporządzonego testamentu przymiotu ważności. Sposób rozporządzenia majątkiem przez spadkodawcę był następstwem okoliczności, iż zarówno brat P. P. jak i siostra A. wraz z rodziną zajmowali część budynków siedliskowych i uprawiali część ziemi jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego przez spadkodawcę. Żona V. P. w 1991 r. wyprowadziła się od spadkodawcy i w zasadzie nie utrzymywała z nim żadnych kontaktów. Po śmierci S. P. pogrzeb wyprawiła mu siostra A. G., która opiekowała się nim przed śmiercią, a także uregulowała pozostawione przez niego długi.

(wniosek k- 2-3)

Na podstawie postanowienia z dnia 26 października 2010 r. Sąd dokonał otwarcia i ogłoszenia testamentu po S. P., złożonego przez wnioskodawczynię w dniu 20 października 2010 r.

(protokół k. 7)

Na rozprawie w dniu 23 grudnia 2010 r. pełnomocnik wnioskodawczyni popierał wniosek o zmianę postanowienia i wnosił stwierdzenie nabycia spadku po S. P. na podstawie testamentu. uczestnik P. P., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata, przyłączył się do wniosku. Natomiast, uczestniczki V. P. i J. H., reprezentowane przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniosły o oddalenie wniosku, a także o zasądzenie kosztów postępowania na rzecz uczestniczek, jednocześnie podnosząc brak ważności złożonego przez wnioskodawczynię testamentu.

(protokół rozprawy k- 28)

Wnioskodawczyni, jak i uczestnicy pozostawali przy dotychczas zajętych stanowiskach.

(protokół k- 38, k- 91, k- 106, k- 112-113)

Postanowieniem z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 1322/10 tut. Sąd oddalił wniosek o zmianę postanowienia z dnia 16 lipca 2010 r. wydanego w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po S. P. w sprawie o sygn. I Ns 609/10 oraz ustalił, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

W uzasadnieniu podano, że z uwagi na stan zdrowia spadkodawcy (chorobę alkoholową), wobec istnienia wątpliwości, czy w chwili sporządzania testamentu testator był zdolny do świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli w zakresie oświadczenia na wypadek śmierci, brak opatrzenia testamentu datą skutkowało jego nieważnością.

(postanowienie k. 115-123)

Apelację od wskazanego postanowienia w dniu 9 sierpnia 2012 r. (data prezentaty Sądu) złożyła wnioskodawczyni, skarżąc powyższe orzeczenie w całości i wnosząc o stwierdzenie nabycia spadku po S. P. na podstawie jego testamentu własnoręcznego i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w sprawie zgodnie z normami przepisanyymi, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z obowiązkiem orzeczenia o kosztach postępowania za II instancję.

(apelacja k. 126-126 verte)

Postanowieniem z dnia 4 lutego 2013 r. wydanym przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie o sygn. akt (...) zwrócono się do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, a sprowadzającego się do pytania, czy nie opatrzenie testamentu własnoręcznego przez testatora datą, wywołujące wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu skutkuje nieważnością testamentu własnoręcznego w rozumieniu przepisu art. 949 § 2 k.c. w sytuacji, gdy osoba zainteresowana, na nieważność testamentu spowodowaną jego

sporządzeniem w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli (art. 945 § 1 pkt 1 k.c.), powołuje się po upływie dziesięciu lat od otwarcia spadku (art. 945 § 2 k.c.).

(postanowienie k. 143-148)

W dniu 22 maja 2013 r. Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt (...)po rozstrzygnięciu przedstawionego zagadnienia prawnego, podjął uchwałę, zgodnie z którą artykułu 945 i 949 k.c. stanowią odrębne podstawy nieważności testamentu.

(uchwała k. 151-154)

Postanowieniem z dnia 3 października 2013 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację wnioskodawczynie i ustalił, iż uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego zgodnie ze swoim udziałem w sprawie.

(postanowienie k. 165-172)

Od tego orzeczenia w dniu 7 stycznia 2014 r. skargę kasacyjną złożyła wnioskodawczynie, zaskarżając wydane postanowienie w całości, podnosząc, iż Sąd Okręgowy nie zastosował się do wytycznych wydanej w sprawie uchwały Sądu Najwyższego i wydania orzeczenia sprzecznego z jego tezą, jednocześnie wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, zniesienie postępowań w obu instancjach i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, w tym również o kosztach postępowania kasacyjnego.

(skarga kasacyjna k. 180-182)

W odpowiedzi na skargę kasacyjną z dnia 7 lutego 2014 r. (data prezentaty Sądu) pełnomocnik uczestniczek V. P. i J. H. wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od wnioskodawczynie na rzecz uczestniczek kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych.

(odpowiedź na skargę kasacyjną k. 189-191)

Postanowieniem z dnia 10 września 2014 r. Sąd Najwyższy przyjął skargę kasacyjną wnioskodawczynie do rozpoznania. Natomiast, postanowieniem z dnia 6 listopada 2014 r. - uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

(postanowienie k. 199, postanowienie k. 200-202 verte)

Postanowieniem z dnia 11 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, wydanym w sprawie o sygn. akt (...), uchylił zaskarżone postanowienie Sądy Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie o sygn. akt (...) i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania przez tut. Sąd oraz orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

(postanowienie k. 218-224)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Na mocy umowy notarialnej z dnia 10 września 1985 r. J. P. (1) i J. P. (2) w trybie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin przekazali nieodpłatnie na rzecz syna S. P. gospodarstwo rolne położone w F. gmina A.. S. P. jako jedyny z dzieci J. i J. P. (2) posiadał uprawnienia do prowadzenia gospodarstwa rolnego.

(bezsporne, akt notarialny k- 5-7 załączonych akt (...))

Nieruchomość rolna położona obecnie w Ł. przy ul. (...) składa się z jednopiętrowego domu mieszkalnego, budynku gospodarczego z wydzieloną częścią mieszkalną. W domu mieszkali i mieszkają do dzisiaj siostra S. P., wnioskodawczyni A. G. z mężem na piętrze, oraz jego brat - uczestnik P. P. na parterze. S. P. mieszkał w budynku gospodarczym znajdującym się w przedmiotowej nieruchomości. S. P. uprawiał ziemię po rodzicach i pomagało mu w tym rodzeństwo.

(bezsporne, zeznania wnioskodawczyni A. G. k. 29)

W listopadzie 1986 r. S. P. zawarł związek małżeński z uczestniczką V. P.. Z tego związku w marcu (...) urodziła się córka J. obecnie H.. Małżonkowie S. i V. P. wraz z córką do sierpnia 1992 r. mieszkali wspólnie w nieruchomości przy ul. (...) w budynku gospodarczym. S. P. nadużywał alkoholu, miał ciągi alkoholowe, w czasie których nie przebywał w domu. Aby mieć pieniądze na alkohol S. P. sprzedawał samochód marki Żuk, wnosił różne rzeczy z domu, w tym kosztowności żony. W 1992 r. V. P. zachorowała na cukrzycę i często przebywała w szpitalach. Podjęła decyzję o wyprowadzeniu się od męża do swoich rodziców, gdy S. P. nie było przez dwa tygodnie w domu, bo był w ciągu alkoholowym. Po wyprowadzeniu się żony S. P. odwiedzał żonę i córkę J., którą bardzo kochał. S. P. podjął leczenie odwykowe, bo małżonkowie umówili się, że jeżeli nastąpi poprawa to spróbują dalej być razem w nowym miejscu. Córka J. jeździła do ojca, ale zdarzało się, że S. w tym czasie nie było. Wtedy nocowała u wnioskodawczyni A. G.. S. P. ze szpitala pisał listy do żony. Żona i córka S. utrzymywały kontakt z rodziną męża. Wnioskodawczyni ze swoim mężem byli zaproszeni i uczestniczyli w przyjęciu na komunii i na 18 letnich urodzinach córki S. J. obecnie H..

(listy k-37; zeznania świadka J. U. (1) k- 46-48, zeznania uczestnika P. P. k- 110-111, uczestniczki V. P. k-111-112, uczestniczki J. H. k- 112)

S. P. sporządził testament o treści „Ja S. właściciel gospodarstwa zostawiam swojej żonie i curce jednom połowę domu i działkę Bratu drugą i działkę Siostrze Budynki gospodarcze z ziemią budynkami gospodarczymi”

(testament w aktach I Ns 1322/10 załączonych do sprawy)

Testament S. P. został sporządzony na kartce liniowanego papieru, wyrwanej ze środka zeszytu formatu A5, miejscami poślóknietego, zapewne na skutek specyficznych warunków przechowywania. Zapis tekstowy i podpis sporządzono długopisem z niebieskim tuszem. Przedmiotowe rękopisy mają charakter pierwopisu, tj. zostały wykonane bezpośrednio na podłożu i nie są ani kopiami kserograficznym, czy kalkowymi lub w inny sposób powielonym, ani nie zostały wydrukowane, czy naniesione maszynowo. Nie wykazują również śladów przerabiania, wywabiania czy usuwania pisma pierwotnego.

Oba rękopisy, tj. zapis i podpis, odzwierciedlają tożsame właściwości motoryczne i graficzne, co oznacza że pochodzą od jednej osoby. Pomiędzy tymi rękopisami, a złożonymi porównawczymi rękopisami S. P. pochodzącymi z 1985 r., 1993 r., 1994 r. występują zgodności we wszystkich zespołach grafizmu, istotnych dla analizy porównawczej, przejawiające się w: cechach pisowni (ujawnione poprzez porównanie słów „jednom” i „mojom”), klasie graficznej definiowanej ogólnie jako poziom opanowania techniki pisarskiej, typie konstrukcyjnym pisma, na którym składa się przede wszystkim jego wygląd, estetyka, ogólne układy i proporcje wielkościowe, charakter elementów konstrukcyjnych, cechach topograficznych (kolejność członów podpisu, umiejscowienie pisma względem liniamentu podłoża, sposób datowania), cechach geometryczno-pomiarowych, budowie znaków graficznych, odmianach konstrukcyjnych liter, cechach dynamiki i motoryki pisarskiej. Mając to na uwadze, stwierdzono, że rękopis (zapis tekstowy zakończony podpisem) stanowiący testament S. P., bez daty sporządzenia, została nakreślony przez S. P..

(opinia biegłego sądowego grafologa M. H. k. 233-242)

Pismo to S. P. przekazał siostrze A. G.. Ani brat P. P., ani żona V. P. czy córka J. P. (3) obecnie H. nie wiedzieli nic na temat testamentu S. P. do momentu wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie. Wnioskodawczyni nie poinformowała ich o posiadaniu testamentu.

(zeznania świadka L. G. k. 39; zeznania wnioskodawczyni A. G. k. 108, zeznania uczestnika P. P. k. 110-111, zeznania uczestniczki V. P. k. 111, zeznania uczestniczki J. H. k. 112)

S. P. przebywał Szpitalu (...) w Ł. w okresie od 24 października 1993 r. do 5 listopada 1993 r. z rozpoznaniem ostrej halucynozy alkoholowej. Następnie, był pięciokrotnie hospitalizowany w Wojewódzkim Szpitalu (...) w Z., w okresach: od 5 listopada 1993 do 28 stycznia 1994 r., od 9 kwietnia 1994 r. do 15 kwietnia 1994 r., od 3 maja do 25 maja 1994 r., od 13 czerwca 1994 r. do 14 czerwca 1994 r., od 30 czerwca 1994 r. do 20 lipca 1994 r., z rozpoznaniem zespołu uzależnienia od alkoholu. Podczas ostatniej wizyty nie powrócił z przepustki. Ponownie przyjęty w dniu 4 listopada 1994 r. Wówczas podał, że w okresie od 18 października 1994 r. do 2 listopada 1994 r. przebywał w Szpitalu (...) w Ł., z rozpoznaniem majaczenia drżennego. Był wtedy także hospitalizowany w Szpitalu im. dr. K. J. w Ł. z powodu urazu braku prawego. Nie pamiętał kiedy doznał tego urazu. W Wojewódzkim Szpitalu (...) w Z. przebywał do dnia 12 grudnia 1994 r.

(dokumentacja medyczna k. 34)

S. P. ujawniał cechy zaawansowanego uzależnienia od alkoholu. Z tego powodu był hospitalizowany w oddziałach detoksykacyjno-odwykowych oraz odbył terapię odwykową. Podczas pobytów w szpitalu spadkodawca relacjonował swoją sytuację rodziną - rozstanie z żoną i próby naprawienia łączących ich relacji oraz konflikty rodzinne dotyczące gospodarstwa. S. P. miewał trwające do kilku tygodni ciągi alkoholowe, bez przewlekłych objawów psychotycznych - w okresie od października 1993 r. do grudnia 1994 r. udokumentowano jedynie dwa, krótkotrwałe incydenty psychoz alkoholowych w przebiegu zespołów abstynenckich. Wystąpiły u niego również powikłania w postaci napadu drgawkowego i palimpsesty. Kilku tygodniowe okresy abstynencji miały charakter typowy z niepokojem, drżeniem, lękiem, wzmożoną pobudliwością, zaburzeniami snu, czasem towarzyszyło im obniżenie nastroju i labilność emocjonalna. Objawy te ustępowały po leczeniu.

Z powodu braku oznaczenia przez S. P. daty sporządzenia testamentu w jego treści, nie można stwierdzić, czy został on sporządzony w okresie abstynencji – trzeźwości, czy w stanie intoksykacji alkoholowej (upojenia alkoholowego) lub w okresie nasilonych objawów abstynencyjnych, w szczególności w okresie powikłań psychotycznych. Wobec tego, brak jest podstaw do kwestionowania jego ważności.

(opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii B. B. k- 57-63)

S. P. zmarł w dniu 12 listopada 1996 r. W dacie śmierci miał zadłużenie w ZUS-ie, które spłaciła siostra A. G.. Oprócz gospodarstwa rolnego w chwili śmierci S. P. nie posiadał żadnych innych składników majątku. Nie było żadnego żywego inwentarza, a pozostające w gospodarstwie maszyny rolnicze i narzędzia (m.in.: pług dwuskibowy, siewka do nawozów, brony polne trójki, kultywator, przetrząsacz do siew, przyczepka i ciągnik) są rzeczami kilkudziesięcioletnimi i należały jeszcze do ojca S. P.. Tylko niektóre z nich są nadal używane. Wnioskodawczyni A. G. wraz z mężem przez cały czas po śmierci S. pracuje w tym gospodarstwie rolnym. Grunty są uprawiane i jest prowadzona działalność rolnicza.

(bezsporne, zeznania świadka L. G. k. 40; zeznania uczestnika P. P. k. 364; zeznania wnioskodawczyni A. G. k. 364)

Uczestniczka V. P. po śmierci męża nie podejmowała żadnych czynności związanych ze spadkiem po mężu, bo czekała, aż córka J. ukończy 18 lat i będzie mogła też zdecydować. W 2010 r. V. P. podjęła decyzję, żeby podzielić gospodarstwo, gdyż była to ojcowizna rodzeństwa je męża S. P.. Dowiedziała się, że aby podzielić gospodarstwo najpierw musi wnieść sprawę o stwierdzenie nabycia spadku. W dniu 20 maja 2010 r. V. P. wniosła sprawę i postanowieniem z dnia 16 lipca 2010 r. wydanym w sprawie I Ns 609/10 Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi stwierdził, że spadek po S. P. na podstawie ustawy łącznie z wchodzącym w skład spadku gospodarstwem rolnym nabyły żona V. P. i córka J. P. (3) obecnie H. po 1/2 części każda z nich. W postępowaniu tym nie brali udziału ani wnioskodawczyni A. G., ani uczestnik P. P..

(zeznania uczestniczki V. P. k. 111-112; wniosek i postanowienie w załączonych aktach I Ns 609/10)

Po wydaniu postanowienia V. P. powiadomiło rodzeństwo brata o tym fakcie i zaproponowała podział gospodarstwa. Uczestnik P. P. i mąż A. G., L. G. spotkali się u z V. P., aby dokonać ustaleń co do podziału gospodarstwa. V. P. początkowo chciała podzielić ziemię na cztery części, w tym dla córki, ale następnie zgodziła się na proponowany podział na trzy części. Dom tak jak dotychczas miało zajmować rodzeństwo S. P.. Po tej rozmowie została wniesiona niniejsza sprawa.

(zeznania świadka J. U. (2) k. 47; zeznania uczestnika P. P.; zeznania uczestniczki V. P. k. 112)

Właścicielem nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), oznaczonej jako działka nr (...), stanowiącej grunty rolne zabudowane, o obszarze 3,5602 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) zgodnie z jej treścią jest S. P.. Nieruchomość ta położona jest na obrzeżach miasta, gdzie warunki dojazdu oraz dostępności środków komunikacji są słabe. Składa się z dwóch działek o szerokości 32 i 31 m i długości 558 m, położonych obok siebie. Od frontu jest zabudowana dwoma budynkami mieszkalnymi oraz budynkami gospodarczymi, a za siedliskiem znajduje się pole uprawne.

Budynek mieszkalny I to budynek wolnostojący, piętrowy, z częściowym podpiwniczeniem, z gankiem, wykonany w konstrukcji tradycyjnej, w stanie technicznym dobrym. Na parterze i piętrze znajdują się dwa pokoje, kuchnia, łazienka z WC oraz przedpokój. Natomiast, budynek mieszkalny II to budynek wydzielony z budynku gospodarczego, parterowy z gankiem, wykonany w konstrukcji tradycyjnej, w stanie technicznym dobrym. Znajdują się tam dwa pokoje, kuchnia łazienka z WC oraz przedpokój. Pozostałe budynki znajdujące się na tej nieruchomości mają charakter gospodarczy i są to: obora I, stodoła I, budynek gospodarczy I i II, gołębnik – w stanie technicznym dobrym; komórka I, stodoła II - w stanie technicznym zadowolającym oraz komórka II w stanie technicznym złym.

Zgodnie z wyrażoną w testamencie wolą S. P., posadowiony na nieruchomości wolnostojący budynek mieszkalny I miał przypaść w połowie żonie V. P. i córce J. P. (3) obecnie H., a w połowie bratu P. P.. Ponadto, właściciel chciał zostawić żonie i córce działkę oraz bratu działkę. Wyraźnie odróżnił działki od ziemi, którą wraz z budynkami gospodarczymi (w tym z budynkiem mieszkalnym II) zostawił siostrze A. G.. Wobec tego przyjęto, że właściciel z posiadanej nieruchomości chciał wydzielić dwie działki pod zabudowę mieszkalną. Zgodnie z obowiązującym w 1996 r. planem zabudowy, dla zabudowy mieszkalnej za wystarczającą przyjęto działkę o powierzchni 1.500 m². Biorąc pod uwagę, że te same osoby miały otrzymać po połowie budynku mieszkalnego I, a w sumie całość, którego na obecnym etapie nie da się podzielić, dokonano jego wyceny wraz z działką o powierzchni 3.000 m², którą należy wydzielić z nieruchomości. Natomiast, wyceny pozostałej zabudowy dokonano wraz częścią nieruchomości o powierzchni 32 602 m² (35.602 m² – 3.000 m²).

Wartość rynkowa części przedmiotowej nieruchomości o powierzchni 3.000 m² zabudowanej budynkiem mieszkalnym I, według stanu z dnia 12 listopada 1996 r., a wartościami z dnia opinii (tj. 31 grudnia 2015 r.) wynosi 480.400 zł, a pozostałej części nieruchomości o powierzchni 32 602 m² z pozostałą zabudową - 360.200 zł.

(opinia biegłego sądowego z zakresu szacunku nieruchomości W. P. k. 288-338)

Sąd dokonał ustalenia stanu faktycznego na podstawie dowodów powołanych powyżej. Są to dowody z testamentu S. P., opinii biegłych z zakresu psychiatrii, grafologii i szacunku nieruchomości oraz zeznań świadków L. G., J. U. (2), wnioskodawczyni A. G. i uczestników P. P., V. P. i J. H..

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka J. U. (2) i uczestniczki V. P.. Natomiast, nie dał wiary zeznaniom świadków L. G. i T. M. co do okoliczności i okresu sporządzenia testamentu przez S. P.. Świadek T. M. zeznał już po wydaniu opinii przez biegłego z zakresu psychiatrii B. B., w której były precyzyjne dane dotyczące pobytu S. P. w szpitalach w 1994 r. Świadek zeznał, że rozmawiał ze S. P. na temat testamentu w lipcu lub w sierpniu 1994 r., gdyż kojarzy tę rozmowę z

okresem żniw. Zeznał również, że nie przywiązywał uwagi do słów S. P., jednocześnie podając szczegóły, co dla kogo miało być zapisane przez S. P.. W ocenie Sądu zeznania te zostały przygotowane i budzą istotne wątpliwości.

Podobne ma się sprawa odnośnie zeznań świadka L. G. co do testamentu. Przede wszystkim należy wskazać, że świadek L. G. jest głównym zainteresowanym pozytywnym wynikiem rozstrzygnięcia niniejszego postępowania. Wraz z żoną, wnioskodawczynią A. G., zamieszkuje i prowadzi gospodarstwo rolne w ramach nieruchomości, której przedmiotowa sprawa dotyczy. W toku postępowania, zeznał, że nie zdarzyło się, aby S. P. przez kilka dni pod rząd nadużywał alkoholu, gdyż widywali się codziennie i nie może stwierdzić, że miał ciągi alkoholowe. Twierdzenia te podważają wiarygodność zeznań świadka L. G. i są sprzeczne z całym pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie, w tym z opinią biegłego z zakresu psychiatrii B. B., opartą na faktach z dokumentacji lekarskiej.

Z tych samych przyczyn Sąd odmówił wiarygodności zeznaniom wnioskodawczyni A. G.. Świadek L. G. zeznał, że jesienią 1994 r. gdy przyszedł z pracy to od razu zobaczył testament przyniesiony przez S. P. jego żonie. Natomiast, składająca wcześniej zeznania wnioskodawczyni twierdziła początkowo, że S. P. przekazał jej testament w roku, w którym żona S. wyprowadziła się (tj. w 1992 r.). Następnie wnioskodawczyni zmieniła stanowisko i twierdziła, że pismo zostało napisane jesienią dwa lata przed śmiercią S. i że wtedy brat był zdrowy. Mając wiedzę o okresach pobytu S. P. w szpitalach, wnioskodawczyni zmieniła stanowisko i zeznała, że brat przyniósł jej testament w sierpniu 1994 r., podając, że okres ten kojarzy z pracą kombajnu podczas żniw. Ponadto twierdziła, że o testamencie wiedział brat P. i bratowa V. P., czego uczestnicy nie potwierdzili i co, przynajmniej w stosunku do uczestniczki V. P. wydaje się być mało prawdopodobne. W okresie od wyprowadzki V. P. do śmierci S. P., kontakty małżonków były sporadyczne z powodu jego problemów alkoholowych.

Uczestnik powołując się na dokument zatytułowany (...), opatrzony datą 23 października 1994 r., podnosił, że zostało ono sporządzone po sporządzeniu przedstawionego w sprawie testamentu S. P., kiedy z powodu przebywania w szpitalu był on trzeźwy, w związku z czym, należy traktować go jako ostatnią wolę spadkodawcy.

Treść tego oświadczenia nawet przy założeniu, iż zostało ono sporządzone przez S. P. nie wskazuje na to, aby było to testament, lecz zgoda na podział gospodarstwa rolnego. W rzeczywistości do tego podziału gospodarstwa rolnego nie doszło co byłow w sprawie bezsporne. Mając to na uwadze, Sąd oddalił wniosek dowodowy o przeprowadzenie dowodu z tego dokumentu oraz o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego grafologa na okoliczność, czy przy wskazanym oświadczeniu podpis złożył S. P., ponieważ dowody te nie miały żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszego postępowania. W niniejszym postępowaniu istotne było ustalenie kwestii związanych z dokonaniem rozporządzenia na wypadek śmierci przez S. P.. Jedynym testamentem, który został złożony do akt sprawy był testament otwarty i ogłoszony w dniu 26 października 2010 roku. Innych testamentów nie ustalono w toku postępowania.

Odnosząc się do pozostałych dowodów, należy wskazać, że najistotniejsze i kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miała opinia biegłego grafologa dotycząca określenia, czy złożony przez wnioskodawczynię testament S. P., bez daty sporządzenia, został przez niego sporządzony. Natomiast, w zakresie ustalenia wartości udziałów przypadających poszczególnych spadkobierców Sąd oparł się na opinii biegłego z zakresu szacunku nieruchomości. Konieczność powołania tego biegłego na wskazaną okoliczność była skutkiem wynikającego z treści testamentu określenia przez S. P. wielkości poszczególnych udziałów. Natomiast, wobec związania Sądu oceną prawną orzekającego w sprawie sądu odwoławczego, będącą konsekwencją uwzględnienia skargi kasacyjnej wnioskodawczyni oraz podjętej na gruncie niniejszej sprawy uchwały Sądu Najwyższego w sprawie pytania prawnego budzącego poważne wątpliwości, dotyczącego wzajemnych relacji pomiędzy przepisami art. 949 § 2 k.c. i art. 945 § 2 k.c., drugorzędne dla rozstrzygnięcia w przedmiotowym postępowaniu znaczenie miała opinia biegłego z zakresu psychiatrii B. B., sporządzona na okoliczność stanu zdrowia psychicznego S. P. w kontekście zdolności i świadomości testowania.

Jednakowoż, Sąd uznał złożone w sprawie opinie biegłych za pełnowartościowe źródła informacji specjalnych. Przedstawione opinie są wewnętrznie spójne, zupełne i niesprzeczne, a także należyte i wnikliwie uzasadnione. Biegli udzielili wyczerpujących odpowiedzi na pytania Sądu zawarte w tezach dowodowych. Nadto, co do opinii

biegłych z zakresu psychiatrii i grafologii ani wnioskodawczyni, ani uczestnicy nie wnosili zastrzeżeń. Natomiast, zakwestionowano wydaną w sprawie opinię biegłego z zakresu szacunku nieruchomości podnosząc, że biegły dokonał nieuprawnionej wykładni testamentu S. P., a także że jest ona niepełna, gdyż nie określa wartości poszczególnych składników majątku.

W okolicznościach niniejszej sprawy, Sąd nie przyznał słuszności podnoszonym zarzutom z powodu wspomnianej wyżej przyczyny przeprowadzenia tego dowodu. Podkreślenia wymaga fakt, że w swoim testamencie S. P. określił wielkość udziałów przypadających poszczególnym spadkobiercom poprzez wskazanie, które z przedmiotów majątku, wyczerpujących cały majątek spadkowy, mają im przyspaść. Wobec tego, aby ustalić liczbowo udział spadkowy, należało określić wartość tych przedmiotów w stosunku do wartości całego majątku S. P., co znalazło odzwierciedlenie w złożonej w sprawie opinii biegłego z zakresu szacunku nieruchomości. W ocenie Sądu biegły nie dokonał nieuprawnionej wykładni testamentu, gdyż takowa nie była potrzebna. Z treści testamentu S. P. jasno wynika, co miało przyspaść w udziale po jego śmierci każdemu ze spadkobierców. Z tych też przyczyn Sąd oddalił wnioski dowodowe o wydanie przez biegłego opinii uzupełniającej oraz o powołanie innego biegłego na tę samą okoliczność.

Sąd oddalił również wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego geodety na okoliczność możliwości podziału należącej do S. P. nieruchomości, w taki sposób aby odpowiadał on prawu i był jak najpełniejszym urzeczywistnieniem woli spadkodawcy zawartej w przedstawionym w sprawie testamencie. W tym miejscu należy podkreślić, że przedmiotem niniejszego postępowania jest stwierdzenie nabycia spadku, tj. określenie kręgu spadkobierców, przypadających im udziałów oraz innych praw związanych ze spadkiem. Natomiast, wskazywany dowód miałby służyć podziałowi spadku po S. P.. Wobec tego, Sąd stanął na stanowisku, że opinia biegłego prowadziłaby do zbędnego przedłużenia postępowania i byłaby nieprzydatna w niniejszej sprawie.

Oddaleniu podlegał również wniosek o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego grafologa na okoliczność określenia daty sporządzenia złożonego w niniejszym postępowaniu testamentu S. P., jako irrelevantny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie wnioski o zmianę postanowienia z dnia 16 lipca 2010 r. wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt I Ns 609/10 o stwierdzenia nabycia spadku po S. P. zasługiwała na uwzględnienie w całości.

Powołanie do spadku wynika z ustawy lub z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał testamentem spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (art. 926 § 1 i 2 k.c.).

Spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, a spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku (art. 924 k.c. i art. 925 k.c.). Sąd spadku z urzędu bada, kto jest spadkobiercą. W szczególności Sąd bada czy spadkodawca nie pozostawił testamentu. (art. 670 k.p.c.). Sąd stwierdzi nabycie spadku przez spadkobierców, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy (art. 677 § 1 k.p.c. zd. pierwsze).

Natomiast, zgodnie z art. 679 k.p.c. możliwe jest uchylenie lub zmiana prawomocnego postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku pod warunkiem przeprowadzenia dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony. Jeżeli dowód ten będzie skuteczny sąd spadku, zmieniając to postanowienie, stwierdzi nabycie spadku zgodnie z rzeczywistym stanem (§ 3). Wniosek o uchylenie lub zmiana prawomocnego postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku może zgłosić każdy zainteresowany (§ 2). Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość.

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2010 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 609/10 z wniosku V. P. z udziałem J. P. (3) obecnie H. tut. Sąd stwierdził, że spadek po S. P. na podstawie ustawy łącznie z wchodzącym w skład spadku gospodarstwem rolnym nabyły żona V. P. i córka J. P. (3) obecnie H. po 1/2 części każda z nich. Natomiast, wniosek o zmianę powyższego postanowienia złożyła siostra spadkodawcy, A. G. przekładają testament S. P., bez daty sporządzenia, zgodnie z którym do spadku po nim powołani zostali: wnioskodawczyni, brat P. P., żona V. P. i córka J. P. (3) obecnie H.. Ponieważ wnioskodawczyni nie brała udziału w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku po S. P. toczącego się z wniosku V. P., złożony przez nią wniosek o zmianę wydanego postanowienia nie był ani ograniczony terminem, ani podstawą żądania, wynikającymi z art. 679 § 1 zd. drugie k.p.c.

Podstawą żądania wnioskodawczyni był złożony przez nią testament S. P., bez daty sporządzenia, zgodnie z którym spadkodawca powołał do dziedziczenia po sobie siostrę - wnioskodawczynię A. P., brata P. P., żonę V. P. oraz córkę J. P. (3) obecnie H.. Przedstawiony testament był testamentem własnoręcznym, który zgodnie z art. 949 § 1 k.c. ma być sporządzony przez spadkodawcę w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą. Jednakże brak daty nie pociąga za sobą nieważności testamentu własnoręcznego, jeżeli nie wywołuje wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu, co do treści testamentu lub co do wzajemnego stosunku kilku testamentów (§2).

W przedmiotowej sprawie, wobec braku opatrzenia testamentu S. P. datą, pojawiły się wątpliwości co do jego ważności z uwagi na chorobę alkoholową testatora i ewentualność jego sporządzenia w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, mając na uwadze treść art. 945 § 1 pkt 1 k.c.

W celu ustalenia tej okoliczności powołano biegłą z zakresu psychiatrii B. B., która w złożonej w sprawie opinii, stwierdziła, że biorąc pod uwagę wskazywane przez wnioskodawczynię okresy sporządzenia przedmiotowego testamentu, nie można jednoznacznie stwierdzić, czy testator w związku z chorobą alkoholową znajdował się w stanie wyłączającym ważność złożonego oświadczenia woli. Biegłą wskazała, że nie ma podstaw kwestionowania ważności złożonego oświadczenia woli jeżeli zostało sporządzone w okresie abstynencji - trzeźwości. Natomiast, gdyby testament został sporządzony w stanie intoksykacji alkoholowej (upojenia alkoholowego) lub w okresie nasilonych objawów abstynencyjnych, a w szczególności w okresie powikłań psychotycznych należałoby uznać, że w takim stanie S. P. nie był zdolny do świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli.

Konieczność badania swobody i świadomości wyrażania woli na wypadek śmierci przez S. P. zakwestionowała wnioskodawczyni, powołując się na treść art. 945 § 2 k.c., zgodnie z którym, na nieważność testamentu z tej przyczyn nie można się powołać po upływie lat trzech od dnia, w którym osoba mająca w tym interes dowiedziała się o przyczynie nieważności, a w każdym razie po upływie lat dziesięciu od otwarcia spadku. Wnioskodawczyni wskazała, że nie można kwestionować ważności testamentu S. P., gdyż upłynął 10-letni okres od jego śmierci.

Mając powyższe na uwadze, w toku niniejszej sprawy pojawiły się wątpliwości co do relacji pomiędzy treścią przepisów art. 949 § 2 k.c. i art. 945 § 2 k.c., sprowadzające się do pytania, czy nie opatrzenie testamentu własnoręcznego przez testatora datą, wywołujące wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu skutkuje nieważnością testamentu własnoręcznego w rozumieniu przepisu art. 949 § 2 k.c. w sytuacji, gdy osoba zainteresowana, na nieważność testamentu spowodowaną jego sporządzeniem w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli (art. 945 § 1 pkt 1 k.c.), powołuje się po upływie dziesięciu lat od otwarcia spadku (art. 945 § 2 k.c.).

W tej kwestii na gruncie niniejszej sprawy wypowiedział się jasno Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 maja 2013 r., w sprawie o sygn. akt III CZP 22/13, wskazując, że przepisy art. 945 i art. 949 k.c. stanowią odrębne podstawy nieważności testamentu. Sąd Najwyższy argumentował, że przepisy art. 949 § 2 k.c. uzależniający ważność testamentu nieopatrzonego datą od braku wątpliwości co do zdolności spadkodawcy do sporządzenia testamentu odnosi się do zdolności testowania określonej w art. 944 § 1 k.c., to znaczy posiadania przez testatora w chwili sporządzania testamentu pełnej zdolności do czynności prawnych (spełnienia łącznie przesłanek pełnoletności i braku ubezwłasnowolnienia, choćby częściowego). Natomiast, stan psychiczny (choroba psychiczna) testatora nie

ma wpływu na jego zdolność testowania, gdyż takiej przesłanki negatywnej testowania przepisy nie wymieniają. W polskim systemie prawa nie jest znana konstrukcja naturalnej niezdolności do czynności prawnych, w związku z czym dla oceny zdolności testowania bez znaczenia jest stopień świadomości i swobody decyzji testatora składającego ostatnią wolę. Jednakże, ma on znaczenie dla oceny wadliwości lub niewadliwości złożonego oświadczenia woli, która została ograniczona czasowo na podstawie art. 945 § 2 k.c. Podkreślono, również że zarówno brak zdolności do czynności prawnych, jak i świadomości lub swobody powzięcia decyzji i wyrażania woli w chwili sporządzania testamentu powoduje jego bezwzględną nieważność, a zatem nie uzasadniona była wzajemna zależność tych przepisów skoro wywoła takie same skutki prawne. Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że niedochowanie w testamencie własnoręcznemu obowiązku umieszczenia daty, nie może prowadzić do jego bezwzględnej nieważności, gdy nie budzi wątpliwości, między innymi, że spadkodawca w chwili testowania miał pełną zdolność do czynności prawnych.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie ma wątpliwości, że w chwili składania oświadczenia ostatniej woli S. P. miała pełną zdolność do czynności prawnych. Bezsprzecznym jest, że był on osobą pełnoletnią (można tak stwierdzić, chociażby dla tego, że postawał w związku małżeńskim) oraz że nie był osobą ubezwłasnowolnioną przynajmniej częściowo, gdyż nie ma żadnych danych, że z powodu choroby alkoholowej wydano w stosunku do niego orzeczenie o takiej treści. Natomiast, mając na uwadze fakt, że S. P. zmarł w dniu 12 listopada 1996 r., nie ma już możliwości kwestionowania ważności przedstawionego testamentu z powodu jego choroby alkoholowej i ewentualności wystąpienia w stanu wyłączającego swobodne i świadome podjęcie i wyrażenie ostatniej woli, z powodu upływu 10-letniego okresu od śmierci testatora.

Niemniej jednak, rozpatrujący sprawę Sąd związany jest wykładnią przedstawioną w uchwale Sądu Najwyższego podjętą na skutek wystąpienia w niniejszej sprawie sądu odwoławczego o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, a także oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania wyrażonymi w uzasadnieniu orzeczenia sądu drugiej, który przekazał tut. Sądowi przedmiotową sprawę do ponownego rozpoznania.

Zważywszy na to oraz biorąc pod uwagę wątpliwości co do autentyczności złożonego w sprawie testamentu S. P., bez daty sporządzenia, Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego grafologa, na okoliczność sporządzenia przez spadkodawcę testamentu przedstawionego przez wnioskodawczynię. Po dokonaniu analizy porównawczej złożonego testamentu wraz z rękopisami S. P., biegły sądowy grafolog M. H. jednoznacznie stwierdził, że zarówno tekst oświadczenia woli na wypadek śmierci oraz złożony pod nim podpis zostały sporządzone przez jedną osobę i tą osobą był S. P.. Wskazano, również że przedstawiony do badania rękopis nie nosi śladów modyfikacji, w tym przerabiania. Przyjmując wnioski płynące z opinii biegłego grafologa za własne, w niniejszej sprawie Sąd z całą stanowczością przyjął, że złożony w sprawie testament S. P., bez daty sporządzenia jest autentyczny, a zatem może stanowić podstawę zmiany postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku po testatorze poprzez stwierdzenie, że spadek po S. P. nabyły na jego podstawie wskazane w nim osoby.

W tym miejscu należy wskazać, że choć w skład spadku po S. P. wchodzi gospodarstwo rolne, w rozpatrywanej sprawie nie znajdują zastosowania przepisy szczególne o dziedziczeniu gospodarstw rolnych, zawarte w tytule X księgi czwartej spadku kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 1058 k.c. przepisy te odnoszą się do gospodarstw rolnych obejmujących grunty rolne o powierzchni przekraczającej 1 ha na podstawie ustawy. Natomiast, w ustawą z dnia 28 lipca 1990 r. - o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 ze zm.) zniesiono ograniczenie w zakresie testamentowego dziedziczenia gospodarstw rolnych, uchylając art. 1065.

Następnie, odnosząc się do samej treści testamentu należy wskazać, że S. P. przeznaczył oznaczonym w testamencie osobą poszczególne elementy majątku, które łącznie stanowił całość należącej do niego nieruchomości położonej przy ul. (...) w Ł.. W toku prowadzonego postępowania dowodowego Sąd ustalił, że przedmiotowa nieruchomość jest jedynym składnikiem masy spadkowej po zmarłym. Pozostające w gospodarstwie rolnym w ramach tej nieruchomości maszyny i narzędzia, wobec swojego wieku i zużycia nie stanowią istnego składnika majątku i w ocenie Sądu nie powinny być brane pod uwagę, tym bardziej, że zeznający w sprawie świadkowie zgodnie wskazywali, że należały one do ojca spadkodawcy. Wobec tego, zgodnie z art. 961 k.c., Sąd stwierdził, że wskazane przez S. P. w testamencie

osoby nie poczytuje się za zapisobierców, lecz spadkobierców powołanych do całego spadku w częściach ułamkowych odpowiadających stosunkowi wartości przeznaczonych im przedmiotów.

Mając na uwadze ogólne reguły wykładni testamentów interpretacji podlegają rozporządzenia niejasne, pozostające w sprzeczności ze sobą, dążąc do ustalenia rzeczywistej woli spadkodawcy. Zasady te mają zastosowanie jedynie, kiedy w ustawie nie przewidziano innych reguł wyjaśniających, jak należy roznieć treść rozrządzenia, kiedy nasuwa ona wątpliwości, jak chociażby w art. 961 k.c. Natomiast, wynikające z art. 960 k.c. domniemanie równości części w przypadku powołania do spadku kilku osób bez oznaczania ich udziału nie jest regułą interpretacyjną, gdyż stanowi jedynie ustawowe uzupełnienie treści testamentu we wskazanych w nim okolicznościach. Określenie wielkości udziałów przez spadkobiercę w jakikolwiek sposób wyłącza działanie z art. 960 k.c., wobec czego określania nieprecyzyjne podlegają wykładni na zasadach ogólnych (zob. E. Skowrońska-Bocian, J. Wierciński, Kodeks cywilny Komentarz Tom IV Spadki [w:] Kodeks cywilny Komentarz, pod red. J. Gudowskiego, 2013, s. 131).

Na gruncie niniejszej sprawy, Sąd stanął na stanowisku, że treść rozrządzenia zawartego w testamencie S. P. jest jasna i określa ona wielkość udziałów poszczególnych spadkobierców poprzez wskazanie, że córce i żonie pozostawia połowę domu wraz z działką, bratu - drugą połowę wraz z działką, a siostrze budynki gospodarcze z ziemią. Wobec tego, bezskuteczne jest domniemanie równości udziałów z art. 960 k.c., gdyż doszło do ich określenia, a także nie ma potrzeby przeprowadzenia wykładni testamentu, gdyż jego treść jest jasna i nie pozostawia wątpliwości w jakim udziale spadkodawca powołał spadkobierców do dziedziczenia. Jednakże, mając na uwadze fakt, że do określenia wielkości udziałów nie doszło w sposób liczbowy, gdyż S. P. dokonał rozrządzenia na rzecz kilku osób, co do przedmiotów majątku, wyczerpujących prawie cały spadek, należało określić wartość przeznaczonych spadkobiercom przedmiotów, aby można było określić ich udział w spadku.

We wskazane materii Sąd oparł się na opinii powołanego w sprawie biegłego z zakresu szacunku nieruchomości, który po dokonaniu oględziny przedmiotowej nieruchomości ustalił, że wartość rynkowa części przedmiotowej nieruchomości o powierzchni 3000 m² zabudowanej budynkiem mieszkalnym I, według stanu z dnia 12 listopada 1996 r., a wartościami z dnia opinii (tj. 31 grudnia 2015 r.), wynosi 480.400 zł, a pozostałej części nieruchomości o o powierzchni 32 602 m² z pozostałą zabudową - 360.200 zł.

Zważywszy na to, Sąd ustalił, że wartość rynkowa całej nieruchomości należącej do S. P., wyczerpującej spadek po nim, według stanu z dnia jego śmierci, a wartości z dnia 31 grudnia 2015 r. wynosiła 840.600 zł. Wobec tego, przypadający uczestnikom (tj. P. P., V. P. i J. P. (3) obecnie H.) łącznie udział w spadku po zmarłym S. P. na podstawie testamentu wynosi w zaokrągleniu 0,571 (480.400 zł/840.600 zł), a zatem P. P. przysługuje udział w wysokości 0, (...) a V. P. i J. P. (3) obecnie H. udział w wysokości po 0, (...). Natomiast, wnioskodawczyni A. G. przypadł udział w spadku po S. P. na podstawie testamentu w wysokości 0,429. (pkt 1 sentencji postanowienia)

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Pokrycie wynagrodzenia biegłych wydających opinie w niniejszej sprawie wyniosło łącznie 4.454,59 zł, w tym kwotę 980,10 zł tytułem wynagrodzenia biegłego grafologa, kwotę 2995,57 zł tytułem wynagrodzenia biegłego z zakresu szacunku nieruchomości oraz kwotę 479,22 zł tytułem wynagrodzenia biegłego z zakresu psychiatrii. Natomiast uczestniczka V. P. uiściła zaliczkę na poczet wynagrodzenia biegłego z zakresu psychiatrii w kwocie 475 zł. Wobec tego, wydatkowaną tymczasowo z funduszu Skarbu Państwa kwotę 4.054,59 zł należało podzielić równo pomiędzy wnioskodawczynię i uczestników, uwzględniając poniesiony przez V. P. wydatek. Mając to na uwadze Sąd zasądził od wnioskodawczyni, uczestnika P. P. i uczestniczki J. H. kwotę 1113,72 zł, a od uczestniczki V. P. kwotę 638,72 zł (pkt 3 sentencji postanowienia).